

PARAMEEDIK I

EESSÕNA

Parameedik I kutsestandard on asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõuete kogum töötajale esitatavatest oskustest, teadmistest ja vajalikest isikuomadustest.

Kutsestandardi kavandi koostas Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu juurde moodustatud parameditsiini töörühm koosseisus:

Rein Paberit	Katastroofimediitsiini Keskus
Anu Raisma	Katastroofimediitsiini Keskus
Ave Põlluaas	Katastroofimediitsiini Keskus
Ursel Kedars	Päästeamet
Andrus Lehtmets	Rakvere Kiirabi
Igor Parveots	Tartu Kiirabi
Pille Tammperre	Tartu Kiirabi
Pille Pütsep	Tartu Kiirabi
Tiit Piiskoppel	Väike-Maarja Päästekool
Andres Laugamets	Tartu Kiirabi
Illimar Sibul	Tartu Kiirabi

Ajavahemikus 07. – 23.11.2000.a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus Eesti erinevates piirkondades moodustatud töörühmades, millede koosseisu kuulusid 26 erineva institutsiooni ja ettevõtte esindajad.

Parameedik I kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskuse nõuete võrdleva analüüsiga; Eesti Kiirabi arengukontseptsiooniga 2000 – 2010, 19.12.1999, Tallinn; Rettungsassistentengesetz, vom 10.07.1989; Rettungsassistent und rettungssanitäter 5. Auflage Stringer, 1999, B.Gorgab, F.Ahnefeld, R.Rossi; National Standard Curricula Revision Project, U.S Department of Transportation and U.S Department of Health&Human Services; University of Iowa Hospitals and Clinics, EMS Learning Resources Center ja Seattle Medic One and King County EMS, ja Milwaukee County EMS Training Center Didactic Curriculum erakorralise meditsiiniga seotud materjalid.

Käesolev kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Parameedik I kutsestandard on kinnitatud 11.12.2000. a. Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu otsusega nr. 6.

Kutsestandardis määratletud kutse kvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsevalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – kokkulepitud nõuete kogum kutse või eriala konkreetset tasemel vajalikest oskustest, teadmistest ja isikuomadustest.

Kutsevalifikatsioonitasemed

Algtase – kutsealaste teadmiste ja oskuste nõue puudub; tööülesanded rutiinsed, ettekirjutatud; tööülesanne juhib töötajat; vastutus kaudne.

I tase – kutsealased teadmised ja oskused on omandatud kas läbi koolituse või pidevalt töötades; töö kellegi juhendamisel; toimetulek piiritletud tööülesannetega; vastutus oma tööülesannete ulatuses.

II tase – kutsealastele teadmistele ja oskustele lisandub vilumus; toimetulek erisuguste tööülesannetega; koostöövõime meeskonnas; vastutus tööülesannete täitmise eest.

III tase – kutsealane meisterlikkus; kutsealaste teadmiste ja oskuste edasiõpetamine; toimetulek keerukate ja vahelduvate tööülesannetega; valmisolek vastutuseks teiste töö ja ressursside jagamise eest.

IV tase – kutsealastele teadmistele ja oskustele lisanduvad juhtimisalased teadmised, oskused ja hoiakud; toimetulek paljude keerukate ja vahelduvate tööülesannetega muutuvates olukordades; vastutus ressursside jagamise ja teiste töö eest.

V tase – majandustegevuse valdkonna teoreetiliste aluste tundmine; toimetulek mitmekesiste menetlusviiside valdamist eeldavate tööülesannetega muutuvates ja ootamatutes olukordades; suur iseseisvus, vastutus analüüsimise, diagnoosimise ning otsuste tegemise ja nende elluviimise eest.

Kutseoskusi nõuded

Üldoskused ja -teadmised – majandustegevuse valdkonnast lähtuvad nõuded üldistele teadmistele ja oskustele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsespetsiifilised nõuded teadmistele ja oskustele.

Eriosauskused ja -teadmised – kutsespetsiifilised nõuded teadmistele ja oskustele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud teadmised ja oskused, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi.

3 STATISTILISED TÄHISED

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub parameedikute töö kiirabi ja päästeteenistuste tegevusvaldkonda, kood 85117 ja riigikaitse tegevusvaldkonda, kood 7522.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestindatud versioon

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub parameedik isiku- ja kaitseteenindajate all-pearühma, kood 51.

Kutsestandardi tähis fikseeritakse pärast kutsestandardite registri pidamise põhimääruse jõustumist.

4 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONITASE

Eesti keeles:	Parameedik I
Inglise keeles:	Paramedic I / Emergency Medical Technician
Vene keeles:	Парамедик I
Soome keeles:	Parameedik I / Sairaankuljettaja I

5 KUTSEKIRJELDUS

Parameedik I on spetsialist, kes osutab abi õnnetustes vigastatule ja/või erakorralist meditsiiniabi vajavale patsiendile. Ta hindab patsiendi seisundit, olukorda sündmuskohal ja abi andmiseks vajaminevaid ressursse. Parameedik alustab elutoetava abi andmist patsiendile ning assisteerib kõrgemalt kvalifitseeritud meditsiini personali raviprotseduuridel.

Iseseisvalt võib parameedik läbi viia hapnikravi, defibrilleerida täisautomaatse defibrillaatoriga, kanüleerida perifeerset veeni ja alustada infusioonravi.

Parameedik omab üldiseid teadmisi haiglavälises meditsiinis kasutatavate ravimite omadustest, ravimvormidest ning oskab neid manustada. Ta oskab käsitleda haiglavälises meditsiinis kasutatavat aparatuuri ja varustust.

Kutse eeldab valmisolekut töötada erinevates olukordades nii meeskonnas, kui iseseisvalt, nii puhkepäevadel, riiklikel pühadel, samuti öisel ajal.

Parameediku töö eeldab head suhtlemisvalmidust, vastutus-, koostöö- ja empaatiavõimet, pingetaluvust, korrektsust. Parameedik peab olema vaimselt ja füüsiliselt terve.

Parameedik I kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav keskharidus ja selle standardi nõuetele vastava koolituse läbimine.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

6.1.1 Eesti tervishoiu-, päästeteenistus- ja riigikaitseüsteem ning nende koostöö

6.1.2 Õigusaktid – algtase (vt lisa A)

- 1) kutsealaga seotud rahvusvahelised ja Eesti Vabariigi õigusaktid
- 2) tööõiglus

6.1.3 Töökeskkonna ohutus – kesktase

- 1) tööohutus ja turvalisus
- 2) töötervishoid
- 3) elektri- ja tuleohutus

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestindatud versioon

- 6.1.4 Kutsealane terminoloogia – kesktase
- 6.1.5 Inimese anatoomia ja füsioloogia - algtase
- 6.1.6 Patoanatomia ja -füsioloogia – algtase
- 6.1.7 Eluohtlikud seisundid - algtase
 - 1) traumad
 - 2) erakorralised haigestumised
- 6.1.8 Farmakoloogia ja kliiniline farmakoloogia – algtase
- 6.1.9 Kutse-etiika
- 6.1.10 Suhtlemis- ja kriisipsühholoogia
- 6.1.11 Keeleoskus (vt lisa B)
 - 1) eesti keel - kesktase
 - 2) kaks võõrkeelt, neist üks vene keel – algtase
- 6.1.12 Arvuti kasutamine – AO2 (vt lisa C)

6.2 Põhioskused ja -teadmised

- 6.2.1 Töövahendite korrasolek ja käsitlemine
 - 1) hapnikravi- ja vabade hingamisteede tagamise vahendid
 - 2) ravimid, lahused, süsteemid ja veenikanüülid; ravimite ja lahuste säilitamine
 - 3) ravi- ja diagnostilised vahendid
 - 4) immobiliseerimiseks ja transpordiks vajalikud vahendid
 - 5) sidumismaterjal ja selle säilitamine
 - 6) kaitsevahendid, desinfitseerimise vahendid
- 6.2.2 Olukorra hindamine sündmuskohal
 - 1) sündmuskoha vaatlemine ja hindamine
 - 2) ohuallikate väljaselgitamine ja õnnetuste vältimine
- 6.2.3 Esmane ülevaatus
- 6.2.4 Teisene ülevaatus
- 6.2.5 Informatsiooni ja anamneesi kogumine
- 6.2.6 Raviprotseduurid - algtase
 - 1) esmane väliste verejooksude olemasolu hindamine ja peatamine
 - 2) patsiendi elutähtsate funktsioonide (teadvus, hingamine, vereringe) hindamine ja tagamine
 - 3) endotrahheaalsel intubatsioonil assisteerimine
 - 4) defibrilleerimine
 - 5) lahastamine ja sidumine
 - 6) veeni kanüleerimine
 - 7) ravimite manustamise ja infusioonravi
- 6.2.7 Assisteerimine ravi ja diagnostilistel protseduuridel
- 6.2.8 Kommunikatsioon
 - 1) kommunikatsioonivahendid ja nende kasutamine
 - 2) informatsiooni vastuvõtt, töötlemine ja edastamine
- 6.2.9 Kutsetöökäsi vajalikud dokumendid ja nende täitmine
- 6.2.10 Transport
 - 1) transpordi meetodid
 - 2) patsiendi seisundi jälgimine ja jätkuv stabiliseerimine transpordi ajal
- 6.2.11 Informatsioon patsiendist – algtase
 - 1) haigestumine, õnnetus
 - 2) seisund

- 3) raviprotseduurid ja nende efektiivsus
6.2.12 Katastroofimeditsiin – algtase

6.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 6.3.1 Alarmsõiduki juhtimise oskus

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

8 KINNITAJA

Parameedik I kutsestandardi on kinnitanud Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu koosseisus:

Siiri Hanson	Eesti Akadeemiline Sotsiaalturva Ühing
Tia Mere	Eesti Hambatehnikute Liit
Tiia Tali	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
Inna Rahendi	Eesti Keskastme Tervishoiutöötajate Kutseliit
Ille Pukk	Eesti Laborantide Ühing
Aide Pille	Eesti Lastekodude Sotsiaalpedagoogide Liit
Andres Pree	Eesti Optika Ettevõtete Liit
Mart Sepp	Eesti Optika Liit
Ilve-Teisi Remmel	Eesti Õdede Ühing
Ülle Lember	Eesti Ämmaemandate Ühing
Mati Kask	Haridusministeerium
Lembit Rägo	Riigi Raviamet
Terje Altosaar	Suuhügienistide Liit
Doris Bärenson	Sotsiaalministeerium
Kersti Põldemaa	Sotsiaalministeerium
Mare Kraav	Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste praktiliste oskuste kasutamine.

Kesktase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlus, seoste loomine; laia hulga hästi omandatud praktiliste oskuste kasutamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; sügava spetsialiseerumisega oskuste kasutamine tegevusvaldkonna ulatuses.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS ELEMENTAARSEL TASEMEL

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL – European Computer Driving Licence) on Euroopas välja töötatud infoühiskonna tundmise ja arvutikasutuse kvalifikatsioonistandard, mis katab laiatarbe rakendustarkvara praktiliste baasoskuste taseme. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

- AO1 – Infotehnoloogia ja ühiskond
- AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldussüsteemid
- AO3 – Tekstitöötlus
- AO4 – Tabelitöötlus
- AO5 – Andmebaasid
- AO6 – Arvutigraafika
- AO7 – Interneti kasutamine

AO1 INFOTEHNOLOOGIA JA ÜHISKOND

1. Infotehnoloogia kasutamine
2. Eesti ja infotehnoloogia

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUSSÜSTEEMID

1. Põhimõisted ja terminid
2. Arvuti kasutamine
3. Failid ja kaustad

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Tekstitoimetid, nende formaadid ning üldised tekstiformaadid (*.txt, *.rtf)
2. Töö olemasoleva dokumendiga
3. Uue dokumendi loomine
4. Teksti ümberpaigutamine ja korrigeerimine dokumendis
5. Teksti välimuse muutmine
6. Lehekülje kujundus
7. Töö tabelitega
8. Seosed teiste dokumentide ja programmidega
9. Teksti keele määramine ja õigekeele kontroll
10. Dokumendi trükkimine

AO4 TABELTÖÖTLUS

1. Töö olemasoleva tabeliga
2. Uue tabeli loomine
3. Tabeli kujundamine
4. Andmete sorteerimine (ühe ja mitme tunnuse järgi)
5. Arvutused tabelis
6. Diagrammi loomine
7. Diagrammi parameetrite muutmine
8. Dokumendi päise ja jaluse loomine
9. Tabeli trükkimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Olemasoleva andmebaasi kasutamine
2. Uue andmebaasi loomine
3. Päringu koostamine
4. Aruannete koostamine (programmitarga e. nõustaja (Wizard) abil)
5. Andmetabel tekstitoimetis ja tema kasutamise võimalused
6. Andmete (tabeli, päringu tulemuse, aruande) eksportimine tekstifailiks (.txt, .rtf, .doc jm)

AO6 ARVUTIGRAAFIKA

1. Esitluse loomine
2. Kujundamine ja joonistamine

AO7 INTERNETI KASUTAMINE

1. Elektronkiri
2. WWW
3. Uudisgrupid
4. Listid
5. FTP